

PELASTUSOPISTO

**ALIPÄÄLLYSTÖN KOULUTUSOHJELMA
OPETUSSUUNNITELMA**

AP 42

PELASTUSOPISTO

Koulutusjohtaja |

23.05.2016

SISÄLTÖ

1	ALIPÄÄLLYSTÖN KEHITTYVÄ AMMATTIKUVA	3
2	ALIPÄÄLLYSTÖTUTKINNON TAVOITTEET.....	5
2.1	OPINTOJEN AMMATILLINEN ARVOPERUSTA.....	5
2.2	ALIPÄÄLLYSTÖTUTKINNON ASEMA JA TEHTÄVÄT PELASTUSTOIMEN TUTKINTOTAVOITTEISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTELMÄSSÄ	5
2.3	ALIPÄÄLLYSTÖTUTKINNON TAVOITTEET	6
3	OPETUSSUUNNITELMAN KÄSITTEISTÖ	8
4	OPISKELUMENETELMÄT ALIPÄÄLLYSTÖN KOULUTUSOHJELMASSA	10
5	ALIPÄÄLLYSTÖTUTKINNON LUKUSUUNNITELMA.....	12
6	ALIPÄÄLLYSTÖN KOULUTUSOHJELMAN OPINTOJAKSOT.....	14
6.1	TULEVAISUUTEEN KATSOVA OMAN AMMATTITAITONSA UUDISTAJA.....	14
6.1.1	<i>Johdatus alipäälystööpintoihin 1 op.....</i>	14
6.1.2	<i>Viestintätaitojen perusteet 2 op.....</i>	15
6.1.3	<i>Oman johtajuuden kehittäminen 2 op.....</i>	15
6.1.4	<i>Koulutustaito 7 op.....</i>	16
6.2	KEHITTYVÄ ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISIJÄ.....	17
6.2.1	<i>Valvonta ja turvallisuusviestintä 6 op.....</i>	17
6.2.2	<i>Rakennusten paloturvallisuus 5 op.....</i>	18
6.3	TEHOKAS PELASTUSTOIMINNAN JOHTAJA.....	20
6.3.1	<i>Vaaralliset aineet 4 op.....</i>	20
6.3.2	<i>Sammutus- ja pelastustekniikka 3 op.....</i>	21
6.3.3	<i>Palofysiikka 2 op.....</i>	21
6.3.4	<i>Pelastustoiminnan johtamisen perusteet 2 op.....</i>	22
6.3.5	<i>Pelastusryhmän johtaminen 5 op.....</i>	23
6.3.6	<i>Pelastusjoukkueen johtaminen 2 op.....</i>	23
6.3.7	<i>Suuret pelastusmuodostelmat ja viranomaisyhteistyö 1 op.....</i>	24
6.3.8	<i>Riskienhallinta ja varautuminen 3 op.....</i>	25
6.3.9	<i>Ensihoito 3 op.....</i>	26
6.3.10	<i>Liikuntakasvatus 3 op.....</i>	27
6.4	HENKILÖSTÖNSÄ TYÖVIREYTTÄ YLLÄPITÄVÄ HENKILÖSTÖ-JOHTAJA.....	28
6.4.1	<i>Henkilöstöjohtaminen 2 op.....</i>	28
6.4.2	<i>Pelastustoimen hallinto 3 op.....</i>	29
6.4.3	<i>Kehittämishanke 4 op.....</i>	30
7	OPINTOJA KOSKEVIA OHJEITA.....	31
7.1	SUORITUSTAVAT.....	31
7.1.1	<i>Kokeiden järjestäminen alipäälystökoulutuksessa.....</i>	31
7.1.2.	OPINTOJAKSON ARVOSANAN KOROTTAMINEN	31
7.1.3.	HYLÄTYN SUORITUKSEN UUSIMINEN	31
7.1.5.	OPINTOJEN HYVÄKSILUKEMINEN	32
7.2	OPINTOSUORITUSTEN ARVIOINTI JA REKISTERÖINTI	32
7.3	OIKAISUVAATIMUS.....	33

1 ALIPÄÄLLYSTÖN KEHITTYVÄ AMMATTIKUVA

Pelastustoimen palvelujärjestelmän rakennetta on kehitetty taloudellisen ja toiminnallisen tehokkuuden varmistamiseksi, ja toimintamallit ovat alkaneet vakiintua. Alueelliseen pelastustoimeen siirtymisen tarpeet liittyivät monella tavoin henkilöstön ammattitaidon monipuoliseen ja laaja-alaiseen hyödyntämiseen. Miehistön, alipäällystön ja päällystön työpanosta on suunnattu aikaisempaa tavoitteellisemmin onnettomuuksien ehkäisyyn; mm. palotarkastuksiin, turvallisuuskoulutukseen ja turvallisuussuunnitteluun. Jokainen ehkäisty onnettomuus on inhimillisesti ja taloudellisesti katsottuna yksilön, pelastustoimen ja yhteiskunnan etu.

Alipäällystön työssä keskeiset ammattiroolit ovat työvuoron esimies, henkilöstöjohtaja, pelastustoiminnan johtaja, palomies-sairaankuljettajien sekä vapaaehtoisen ja sivutoimisen henkilöstön koulutusharjoitusten suunnittelija ja kouluttaja, turvallisuustarkastaja, turvallisuuskouluttaja sekä pienen paloaseman päällikkö. Osaaminen perustuu ammatilliseen sisältöosaamiseen sekä hyvään johtamistaitoon.

Pelastuslaitosten perustehtävät ovat onnettomuuksien ehkäisy, pelastustoiminta sekä väestönsuojelu. Onnettomuuksien ehkäisy ja pelastustoiminnan johtaminen ovat keskeisesti toisiaan tukevia toimintoja. Pelastustoiminnan johtajan on tunnettava rakenteellisen palonehkäisyn säädöspohja ja perusteet, että hän kykenee niitä operatiivisissa tilanteissa käyttämään hyväkseen. Hänen tulee myös puuttua havaitsemiinsa turvallisuutta vaarantaviin käytäntöihin. Jos pelastustoiminnan yhteydessä sattuu onnettomuus omalle organisaatiolle, on hyvin koulutetun henkilöstön kyettävä toimimaan järkevästi myös näin syntyneessä kriisitilanteessa.

Pelastustoiminnassa alipäällystö johtaa pääsääntöisesti pelastusyksikköä, mutta myös suurempia muodostelmia niin kauan, kunnes päällystöviranhaltija ottaa johtovastuun. Pelastusviranomaiset ovat tarkastelleet onnettomuuksien vasteita, mikä on johtanut siihen, että alipäällystö useissa tilanteissa hoitaa sellaisia tehtäviä, jotka aiemmin olivat päällystön hoidettavana.

Alipäällystö vastaa miehistön tekemästä työstä onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Hän osallistuu myös näihin toimintoihin. Pelastuslaissa painotetaan onnettomuuksien ehkäisyssä entistä enemmän toiminnan vaikuttavuutta ja laatua määrällisten suoritusten ohella. Kansalaisten omatoimisen varautumisen ohjaaminen ja koulutus ovat pelastustoimen vastuulla.

Henkilöstön koulutustason noustessa esimiesten työnjohdollisiin valmiuksiin suuntautuu laadullisesti uudenlaisia osaamisodotuksia. Hyvä työilmapiiri ja henkilöstön työmotivaatio antavat perustan myös miehistön osaamisen rakentamiselle ja tehokkaalle käytölle. Urasuunnittelun merkitys korostuu ikääntyvien palomiesten kohdalla, että työssä jakseltaisiin vaadittuun eläkeikään asti. Henkilöstön mahdollisuuksia ammatilliseen erikoistumiseen halutaan lisätä. Työn suunnitteluun halutaan kiinnittää huomiota.

Alipäällystö johtaa asemapalvelua sekä vastaa asemahallinnon suunnittelusta ja järjestämisestä. Alueellisessa pelastustoimessa henkilöstöhallintoa onkin siirretty yhä enemmän alipäällystön tehtäväksi, jolloin henkilöstöjohtamisen osaamistarve korostuu yhä enemmän operatiivisen johtamisen hallinnan rinnalla. Alipäällystö voi toimia myös palo- tai pelastusaseman päällikkönä sekä pelastuslaitoksen toimi- tai toiminta-alueen vastuullisissa pelastustoiminnan, riskienhallinnan ja varautumisen erityistehtävissä.

Alipäällystö suunnittelee ja johtaa työvuoronsa toimintavalmiuden säilyttämiseen ja osaamisen kehittämiseen tähtäävän sisäisen koulutuksen. Hän osallistuu sopimuspalokuntien henkilöstön kouluttamiseen. Erityisesti koulutussuunnitteluosaaminen korostuu alipäällystön työssä.

Koulutussuunnittelu on väline, jolla esimies jalkauttaa turvallisuuskulttuuria yhteiskuntaan ja kasvattaa työyhteisönsä ammatillisia valmiuksia. Alipäälystötutkinnon suorittaneet kehittävät kouluttajan taitojaan jatkuvasti turvallisuuskoulutustyössään.

Esimies on toimintakulttuuriaan kehittävässä pelastuslaitoksessa työyhteisönsä valmentaja, joka vastaa pelastustoimen arvojen ja ammatillisuuden jatkuvasta kehityksestä. Ammattikuvassa yhdistyvät rakenteellisen paloturvallisuuden periaatteiden sisäistäminen ja niiden käytettävyys turvallisuuskoulutuksessa sekä onnettomuustilanteissa.

Vaikka tämän opetussuunnitelman sisällölliset ratkaisut perustuvat arvioon työelämän ja alipäälystätehtävien nykyisestä ja tulevasta kehityksestä, ei opetussuunnitelmaan voida tyhjentävästi kirjoittaa mukaan kaikkea sitä, mitä opiskelijat tulevissa tehtävissään tarvitsevat. Alueellisesti alipäälystön työnkuva ja tehtävät saattavat poiketa huomattavastikin toisistaan. Opetussuunnitelmaan on koottu se ydinaines, jonka hallinta on alipäälystötason tehtävissä välttämätöntä ja jonka perustalle opiskelija voi rakentaa omaa ammatillista osaamistaan sen mukaan kuin hänen urakehityksensä sitä edellyttää. Jokaisen alipäälystötutkinnon suorittaneen on ymmärrettävä ja tunnettava oma vastuunsa itsensä jatkuvasta kehittämisestä ja ammattitaidon ylläpitämisestä myös tutkinnon suorittamisen jälkeen.

2 ALIPÄÄLLYSTÖTUTKINNON TAVOITTEET

2.1 Opintojen ammatillinen arvoperusta

Pelastuslaitokset tarvitsevat työntekijöitä, joilla on taidot ja tahto oppia jatkuvasti ja näin valmiudet uudistaa omaa ammatillista osaamistaan. Ammattitaidolla ymmärretään yhä useammin laaja-alaisen työ- ja toimintakokonaisuuksien hallintaa. Laaja-alaisen osaamisen rinnalla edellytetään usein myös vahvaa erityisosaamista sekä henkilökohtaista sitoutumista itsensä, työn ja ammatin kehittämiseen. Organisaatiot madaltuvat ja päätöksenteko - haasteellisesti - hajautuu. Asiantuntijavastuut korostuvat.

Ammatillinen kasvu ja kehittyminen ovat jatkuva oman osaamisen oppimisprosessi: ammatin tieto- ja taitoperustan kehittämisen ohella on tärkeää kyetä myös uskomusten, asenteiden ja arvojen muutokseen ja tietoisuuden avartamiseen.

Vahvan ammatillisen perustan lisäksi työelämässä tarvitaan yhä useammin prosessityyppisiä, teknis-ammattillisesta osaamisesta riippumattomia yleisiä toimintavalmiuksia, esimerkiksi

- valmiutta kehittää käytäntöjä ja sisäistää uusia toimintatapoja, jotka auttavat hallitsemaan epävarmuutta muuttuvassa yhteiskunnassa ja muuttuvassa työelämässä
- valmiutta arvioida ja kehittää omia vuorovaikutustaitoja siten, että kykenee hyvään ammatilliseen yhteistyöhön muiden kanssa
- valmiutta ohjata, tukea ja kannustaa henkilöstöä oman osaamisensa hyödyntämiseen sekä ammattitaitonsa kehittämiseen
- valmiutta hahmottaa organisaation tulevaisuutta ja virittää aloitteellisuutta sekä johtaa luotuneiden käytäntöjen muuttamista.

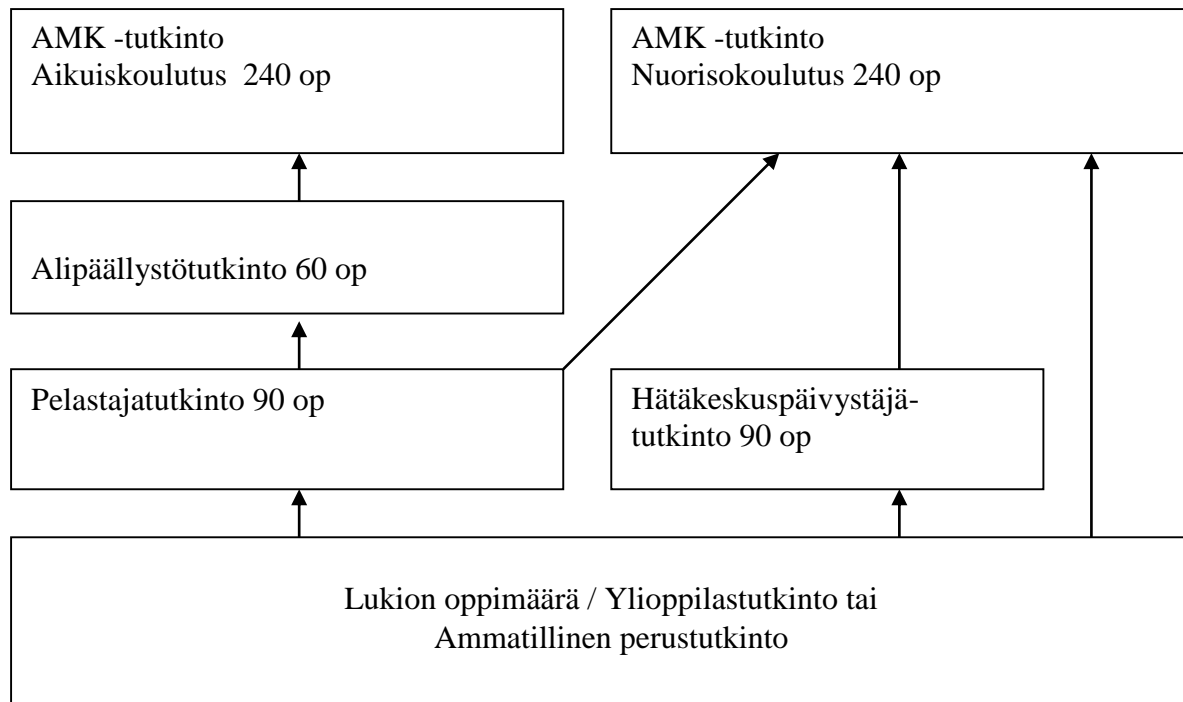
Ammattitaito on myös arvo-osaamista: pelastustoimen arvoperustaan sitoutuminen auttaa ratkaisemaan toiminnan oikeutusta ammatissa, työelämässä ja yhteiskunnassa.

2.2 Alipäällystötutkinnon asema ja tehtävät pelastustoimen tutkintotavoitteisen koulutuksen järjestelmässä

Alipäällystötutkinnolla on pelastustoimen koulutusjärjestelmässä kaksi ydinfunktiota

(ks. kuva 1.):

- 1) tutkinnon suorittaminen antaa muodollisen kelpoisuuden alipäällystövirkojen hakemiseen
- 2) tutkinto antaa opiskelijalle mahdollisuuden jatkaa opintojaan AmkA-linjalla AMK - tutkintoon.

Kuva 1. Pelastustoimen ammatillisten tutkintojen järjestelmä

2.3 Alipäällystötutkinnon tavoitteet

Kehittyvä onnettomuuksien ehkäisijä

Tutkinnon suorittaneet

- ymmärtävät pelastuslaitoksen tavoitteellisen onnettomuuksien ehkäisytyön merkityksen kansalaisten ja yhteiskunnan turvallisuuden kehittymisessä
- osaavat suunnitella, johtaa ja toteuttaa turvallisuuskoulutusta erilaisten asiakasryhmien tarpeisiin
- osaavat tehdä asuinrakennusten, niihin rinnastettavien pienkohteiden sekä tavanomaisten erityiskohteiden palotarkastuksia sekä opastaa näiden kohteiden asukkaita, toimijoita ja henkilökuntaa omatoimiseen turvallisuuden tarkkailuun (ns. sisäinen palotarkastus)
- tietävät pelastusviranomaisen vastuulle kuuluvan muun viranomaisvalvonnan toteutustavat ja periaatteet
- osaavat kannustaa ja motivoida johtamaansa henkilöstöä onnettomuuksien ehkäisyyn
- osaavat kouluttaa omaa henkilöstöään onnettomuuksien ehkäisyn vaatimissa tiedoissa ja taidoissa
- ymmärtävät rakenteellisten ratkaisujen ja erilaisten paloturvallisuuslaitteiden toiminnan ja merkityksen onnettomuustilanteissa pelastusmiehistön työturvallisuuden ja pelastustoiminnan taktiikan kannalta

- pystyvät opastamaan, neuvomaan ja ohjaamaan kansalaisia rakenteellisen paloturvallisuuden vaatimissa ratkaisuisissa ja väestönsuojiiin liittyvissä asioissa tavanomaisissa rakennustyypeissä
- tietävät ne peruslinjaukset, joiden mukaan pelastuslaitokset varautuvat normaaliolojen häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin

Tehokas pelastustoiminnan johtaja

Tutkinnon suorittaneet

- hallitsevat pelastustyössä käytettävät tärkeimmät tekniset työvälineet niin, että pystyvät tarvittaessa kouluttamaan ja johtamaan niiden käyttöä
- osaavat johtaa pelastusyksikköä onnettomuustilanteessa ja tietävät sen suorituskyvyn
- tietävät pelastusjoukkueen johtamisen periaatteet
- tuntevat esikuntatyöskentelyn periaatteet sekä eri yhteistoimintaviranomaisten tehtävät ja niiden yhteistoiminnan onnettomuustilanteissa.

Henkilöstönsä työvireyttä ylläpitävä henkilöstöjohtaja

Tutkinnon suorittaneet

- tietävät, miten työyhteisössä toteutetaan hyvää ja tuloksellista henkilöstöjohtamista
- ymmärtävät työhyvinvoinnin merkityksen työyhteisön tulokseen
- tuntevat itsensä johtamisen merkityksen johtamisessa ja osaavat käyttää palautetta johtamisensa kehittämiseen
- osaavat keskeisimmät alipäällystöltä edellytettävät hallinnolliset tehtävät
- osaavat toimia työvuorokouluttajana, vapaaehtoisen ja sivutoimisen henkilöstön kouluttajana sekä kansalaisten turvallisuuskouluttajana

Muut tavoitteet

Tutkinnon suorittaneet

- tuntevat sopimuspalokuntien merkityksen pelastustoimen palvelujen tuottajana
- ovat valmiita rakentamaan hyvää yhteistyötä vapaaehtoisen ja sivutoimisen henkilöstön kanssa

3 OPETUSSUUNNITELMAN KÄSITTEISTÖ

Aikaisempien opintojen hyväksilukeminen - Opiskelija voi esittää luettavaksi hyväkseen muussa oppilaitoksessa suorittamiaan ko. opintojakson tavoitteita ja sisältöjä vastaavia opintoja.

Koulutuspäällikkö – vastaa alipäällystötutkinnon opetussuunnitelmaprosessista.

Kurssinjohtaja – nimetään jokaiselle ap-kurssille. Kurssinjohtaja toimii oppilaitoksen ja opiskelijoiden yhteyshenkilönä kurssinsa erilaisten käytännön opintoasioiden järjestelyissä.

Opintojakso – opintojen ja opetuksen sisällöllinen ja rakenteellinen perusyksikkö, jonka tavoitteet on määritelty tässä opetussuunnitelmassa. Opintojakso rakentuu lähiopetuksesta ja itsenäisistä opinnoista, ja sen laajuus ilmoitetaan opintopisteinä. Näiden välinen määrällinen suhde näkyy opintojakson toteuttamissuunnitelmasta, ja se vaihtelee opintojaksokohtaisesti lähes kokonaan lähiopetukseen keskittyvästä opintojaksosta sellaiseen, jossa itsenäisten opintojen määrä on huomattava.

Lähiopetus - se osa opintojakson opinnoista, joka merkitään lukujärjestykseen ja joka pidetään lukujärjestykseen merkittynä aikana. Lähiopetusta ovat esim. oppitunnit, seminaarit, opintokäynnit, simulaatio-opetus, muodolliset ja sovelletut harjoitukset harjoitusalueella sekä kokeet ja tentit.

Verkko-opiskelu – se osa, joita voidaan suorittaa ohjatusti oppimisympäristössä. Opinnot voivat sisältää esimerkiksi keskustelua, ryhmitöitä, tehtäviä ja tiedonhankintaa.

Itsenäinen opiskelu - se osa opintojakson opinnoista, jonka opiskelija suorittaa lähiopetuksen ulkopuolella hänelle soveltuvassa paikassa ja valitsemanaan aikana. Itsenäisissä opinnoissa opiskelijat tekevät esim. erityyppisiä oppimistehtäviä, verkko-opintoja sekä valmistautuvat kokeisiin ja tentteihin.

Opintojakson vastuopettaja – opintojakson suunnittelusta, toteutuksesta ja arvioinnista vastaava oppilaitoksen opettaja, jonka tarkennetut tehtävät ovat

- 1) opintojakson opetussuunnitelmatekstin kirjoittaminen
- 2) lukujärjestysvalmistelun edellyttämän toteuttamissuunnitelman tekeminen erikseen ilmoitetun aikataulun mukaan
- 3) opintojakson toteuttamissuunnitelman laatiminen ja esittely ensimmäisellä opetuskerralla
- 4) hyväksilukemispäätösten valmistelu ja esittely
- 5) poissaolojen seuranta opintojakson lähiopetuksesta; korvaustehtävien laadinta
- 6) arvostelutietojen toimittaminen Wilmaan (Primus-opintohallintojärjestelmään) kuukauden kuluessa opintojakson opintojen päättymisestä.

Opinto-oikeusaika – opetussuunnitelmassa määritelty aika tutkinnon suorittamista varten.

Alipäällystötutkinnon opiskelijalla tavoiteaika tutkinnon suorittamiseksi on kaksi lukukautta (yksi vuosi). Opiskelijalla on mahdollisuus perustellusti anoa lisää opiskeluaikaa yksi lukukausi tämän tavoiteajan päälle.

Opiskelija, joka ei ole suorittanut opintojaan opinto-oikeusajassa, menettää opinto-oikeutensa, jollei Pelastusopiston rehtori erityisestä syystä myönnä hänelle lisäaikaa opintojen loppuun saattamiseksi.

Opiskelu – opiskelijan tavoitteellista toimintaa, jota ohjaa oppimisen tarkoitus. Opiskelijalla on velvollisuus osallistua kaikkeen järjestettyyn lähiopetukseen.

Opetussuunnitelma – opetussuunnitelmassa määritellään mm. koulutusohjelman yleiset tavoitteet ja lähtökohdat, kunkin opintojakson tavoitteet, ydinsisällöt, opinnoissa vaadittava kirjallisuus sekä opintojakson vastuuopettaja. Opetussuunnitelmassa kuvataan myös arvioinnin ja arvostelun periaatteet.

Opintopiste – ilmaisee opiskeltavan opintojakson työmäärän. Yksi opintopiste vastaa keskimäärin opiskelijan 27 tunnin työpanosta. Käytännössä yhden op:n suorittamiseen vaadittava työmäärä voi vaihdella esim. henkilön opiskeluvalmiuksien mukaan.

Opetuksen ja itsenäisen opiskelun välinen suhde vaihtelee opintojaksoittain, ja se ilmenee kunkin opintojakson toteuttamissuunnitelmassa.

Alipääallystön koulutusohjelma – on Pelastusopiston suunnittelema opintokokonaisuus, joka johtaa alipääallystötutkintoon. Koulutusohjelma rakentuu pelastustoimen alipääallystötason ammatillista asiantuntemusta edellyttävän tehtäväalueen hallitsemiseen. Opintojen laajuus on 60 opintopistettä (op).

Toteuttamissuunnitelma – opetussuunnitelmassa kuvatun opintojakson toteuttamiseksi laadittu suunnitelma, jonka tekee opintojakson vastuuopettaja. Toteuttamissuunnitelmassa täsmennetään mm.

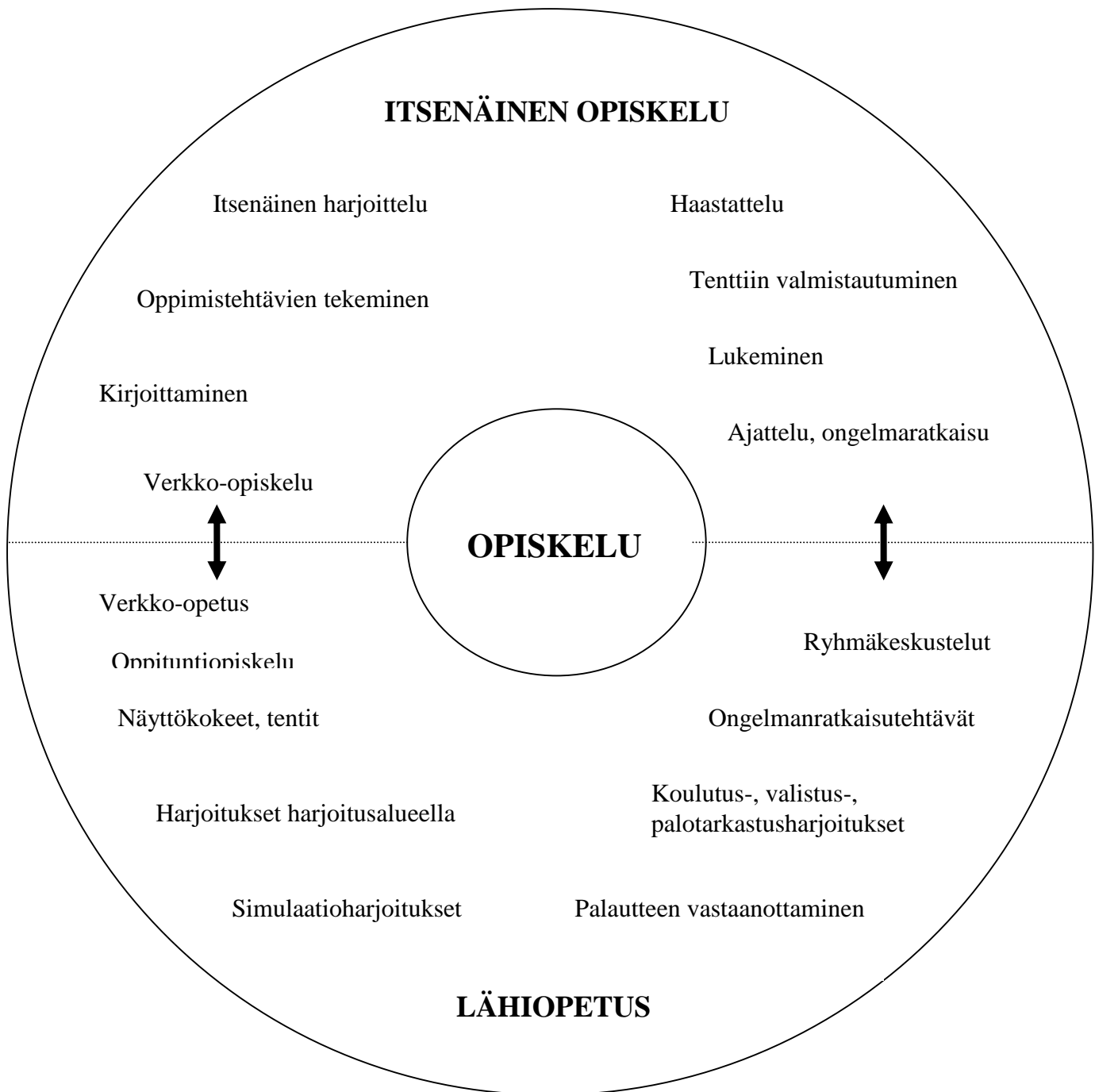
- opintojakson tavoitteet
- keskeinen asiasisältö
- lähiopetuksen ja itsenäisen opiskelun välinen suhde tunteina
- lähiopetuksen aikataulu; kouluttajien välinen työnjako
- vaadittavat suoritukset
- lähiopetuksen läsnäolovelvoitteen seuranta; poissaolojen seuraamusten määrittely
- kirjallisiin kokeisiin tuleva opiskeltava aineisto
- käytännön kokeet
- arviointiperusteet.

Opintojakson vastuuopettaja esittelee toteuttamissuunnitelman opiskelijoille ensimmäisellä kokoontumiskerralla. Toteuttamissuunnitelma tulee opintojakson Moodle-alustalle.

4 OPISKELUMENETELMÄT ALIPÄÄLLYSTÖN KOULUTUSOHJELMASSA

Oppiminen on ytimeltään yksilöllistä, tiedollisten käsitysten ja taidollisen valmiuden jatkuvaa rakentamista ja rakentumista sekä asioille annettavaa jatkuvasti kehittyvää merkityksenantoa. Jokainen opiskelija rakentaa ammatillisia käsityksiään elämänsä historian, työkokemuksensa, organisaatioperinteen sekä tulevaisuuden odotustensa mukaan. Koulutuksen yhtenä tavoitteena on myös motivoituminen jatkuvaan, jopa työuran kestävään ammatilliseen itsensä kehittämiseen.

Opiskelua sidotaan tavoitteellisesti ja määrätietoisesti opiskelijoiden työkokemukseen, nykyisiin tehtäviin ja työorganisaatioihin sekä pelastustoimen lähitulevaisuuden kehittämishaasteisiin. Opiskelu on ongelmakeskeistä ja tähtää sisällöllisten tavoitteiden ohella tiedollisten taitojen oppimiseen; esimerkiksi tiedonhankinnan, tiedon arvioinnin, päätöksenteon ja ajattelun valmiuksien kehittämiseen. Opiskelija on oppimisprosessissa vastuullinen toimija.

Kuva 2. Opiskelumenetelmät alipäällystön koulutusohjelmassa

5 ALIPÄÄLLYSTÖTUTKINNON LUKUSUUNNITELMA

Taulukko 1. Alipäälystööpiskelijän osaamisen kehittymisen prosessi

Alipäälystön johtajuuteen kasvaminen			
Opiskelijan kasvuprosessi, jossa keskeistä on kasvaminen monitaitopelastajasta lähiesimieheksi ja pelastustoiminnan johtajaksi, turvallisuusajattelun ja onnettomuuksien ehkäisyn osaajaksi sekä hyväksi henkilöstöjohtajaksi.			
Tulevaisuuteen katsova oman ammattitaitonsa uudistaja	Kehittyvä onnettomuuksien ehkäisijä	Tehokas pelastustoiminnan johtaja	Henkilöstönsä työvireyttä ylläpitävä henkilöstöjohtaja
Johdatus ap-opintoihin Viestintätaitojen perusteet Oman johtajuuden kehittäminen Koulutustaito	Valvonta, palotarkastus ja turvallisuusneuvonta Rakennusten paloturvallisuus	Vaaralliset aineet Sammutus- ja pelastustekniikka Palofysiikka Pelastustoiminnan johtamisen perusteet Pelastusyksikön johtaminen Pelastusjoukkueen johtaminen Suuret pelastusmuodostelmat ja viranomaisyhteistyö Riskienhallinta ja varautuminen Ensihoito Liikuntakasvatus	Pelastustoimen hallinto Henkilöstöjohtaminen Kehittämishanke

Taulukko 2. Opintojen lukusuunnitelma

AP42 - Tutkintokokonaisuus		1. lk.	2. lk.
	op	s17	k18
Tulevaisuuteen katsova oman ammattitaitonsa uudistaja	12		
Johdatus ap-opintoihin	1	0,7	0,3
Viestintätaitojen perusteet	2	2	
Oman johtajuuden kehittäminen	2	1	1
Koulutustaito	7	7	
YHTEENSÄ	12	10,7	1,3
Kehittyvä onnettomuuksien ehkäisijä	13		
Palotarkastus ja turvallisuusneuvonta	6		6
Rakennusten paloturvallisuus	5	3,5	1,5
YHTEENSÄ	11	3,5	7,5
Tehokas pelastustoiminnan johtaja	26		
Vaaralliset aineet	4		4
Sammutus- ja pelastustekniikka	3	3	
Palofysiikka	2	2	
Pelastustoiminnan johtamisen perusteet	2	2	
Pelastusryhmän johtaminen	5	3	2
Pelastusjoukkueen johtaminen	2		2
Suuret pelastusmuodostelmat ja viranomaisyhteistyö	1		1
Riskienhallinta ja varautuminen	3	2	1
Ensihoito	3		3
Liikuntakasvatus	3	1,5	1,5
YHTEENSÄ	28	13,5	14,5
Henkilöstönsä työvireyttä ylläpitävä henkilöstöjohtaja	9		
Henkilöstöjohtaminen	2		2
Hallinto	3	1,5	1,5
Kehittämishanke	4	1	3
YHTEENSÄ	9	2,5	6,5
LUKUKAUDET YHTEENSÄ	60	30,2	29,8

6 ALIPÄÄLLYSTÖN KOULUTUSOHJELMAN OPINTOJAKSOT

6.1 TULEVAISUUTEEN KATSOVA OMAN AMMATTITAITONSA UUDISTAJA

6.1.1 Johdatus alipäällystöopintoihin 1 op

Inledning till underbefälsstudier (1 sp)

Introduction to Sub-officer Studies (1 cu)

Tavoite	Opiskelija ymmärtää koulutuksen merkityksen pelastustoimen kehitykselle. Hän tietää Pelastustoimen koulujärjestelmän ja tuntee oman koulutusohjelmansa. Opiskelija omaksuu monimuoto-opiskelussa vaadittavan opiskelutekniikan ja pystyy kehittämään hyviin oppimistuloksiin johtavia oppimisstrategioita. Hän tuntee tietotekniikan hyödyntämismahdollisuudet ja hallitsee tärkeimmät tietotekniikan osa-alueet opiskelun tukena.
Sisältö	pelastusalan ammattikoulutuksen kehittyminen pelastusalan koulutusjärjestelmä alipäällystön koulutusohjelman tavoitteet ja rakenne opiskelutaito ammattietiikka tietotekniikka ja opiskelu
Suoritustapa	Lähiopetus, oppimistehtävät
Kirjallisuus	Alipäällystön koulutusohjelma, Ap42 -opetussuunnitelma. Pelastusopisto 2016. Opintojaksolla jaettava aineisto.
Vastuuopettaja	Kimmo Vähäkoski

6.1.2 Viestintätaitojen perusteet 2 op

Grunderna i kommunikationskunskap (2 sp)
Basics in Communication Skills (2 cu)

Tavoitteet	Opiskelija osaa laatia asiakirjoja ja ammatillisia kirjoitelmia. Hän osaa laatia tilanteeseen ja tavoitteisiin sopivan tekstin. Opiskelija on perehtynyt lähteiden käyttöön. Opiskelija osaa tekstien muokkaamisen ja viimeistelyn. Opiskelija hallitsee esiintymistaidon.
Sisältö	asiakirjat kirjalliset tehtävät lähdeviitteet asiatyyli tekstien muokkaaminen eri tarkoituksiin (tavoite, lukija, media) esityksen valmistelu esiintyminen palautteen antaminen ja vastaanottaminen
Kirjallisuus	Sovitaan opintojakson alussa.
Vastuopettaja	Raija Honkanen

6.1.3 Oman johtajuuden kehittäminen 2 op

Utveckling av eget ledarskap (2 sp)
Developing Leadership Skills (2 cu)

Tavoitteet	Opiskelija tietää minä-tuntemuksen merkityksen osana esimiestoimintaa erilaisissa organisaatiokulttuureissa, ja tunnistaa tämän hetkisen minäkuvansa esimiehenä. Opiskelija oppii arvioimaan johtamista inhimillisestä, yksilöllisyyttä ja elämänkaaren merkitystä korostavasta, näkökulmasta. Opiskelija osaa tarkastella esimieheksi kasvamistaan rakentavasti ja kriittisesti laatimalla oman johtajuuden kehittämissuunnitelman.
Sisältö	Organisaatiomallit Johtaminen ja johtamiskäyttäytyminen Itsensä johtaminen Itsetuntemus
Suoritustapa	Lähiopetus ja oman johtajuuden kehittämissuunnitelma
Kirjallisuus	Kirjallisuuslähteet ilmoitetaan opintojakson alkaessa.
Vastuopettaja	Salla Tikkanen

6.1.4 Koulutustaito 7 op

Utbildningskunskap (7 sp)

Educational Skills (7 cu)

Tavoite	Opiskelija ymmärtää ammattitaidon ylläpitämiseen ja kehittämiseen tähtäävän pelastuslaitoksen sisäisen koulutuksen merkityksen. Hän hallitsee koulutuksen suunnittelun, kouluttamisen ja erityisesti harjoittavan opetuksen perusteet ja on motivoitunut kehittämään itseään kouluttajana. Opiskelija tietää, miten suunnitellaan ja johdetaan koulutustarvetta vastaavia muodollisia ja sovellettuja harjoituksia työturvalliset toimintatavat huomioiden. Hänellä on hyvät valmiudet toimia pelastustoimen henkilöstön kouluttajana. Opiskelija ymmärtää työturvallisuuden ja turvaohjeiden merkityksen. Lisäksi opiskelija saa valmiudet ajoneuvon käsittelykoulutuksen toteuttamiseen.
Sisältö	pelastuslaitoksen sisäisen koulutuksen perusteet ammatillinen kasvu pelastuslaitoksen sisäisen koulutuksen suunnittelu ja toteutus vapaaehtoisen ja sivutoimimisen henkilöstön koulutusjärjestelmä muodolliset ja sovelletut harjoitukset
Suoritustapa	Lähiopetus, koulutusharjoitukset ja harjoitustehtävät, tentti.
Kirjallisuus	Jaakkola, Erkki. 1985. Kouluttajan opetusoppi. 6. painos. Suomen Palopäälystöliitto ry. Pertti Miettinen, Pelastusyksikön ensitoimenpiteisiin kuuluvat selvitykset vedenkuljetuksessa, PeO 2/2007. Höök Juha. 2009. Pelastusyksikön jäsenten pelastustekniset perustaidot 1.osa, koulutusharjoituksen järjestäminen 3/2009 Höök Juha. 2009. Pelastusyksikön jäsenten pelastustekniset perustaidot 2. osa tekniset suoritteet 3/2009. Höök Juha. 5/2008. Pumppukalusto
Vastuopettaja	Kirmo Savolainen

6.2 KEHITTYVÄ ONNETTOMUUKSIEN EHKÄISIJÄ

6.2.1 Valvonta ja turvallisuusviestintä 6 op

Brandsyn och säkerhetrådgivning (6 sp)

Fire Inspections and Safety Guidance (6 cu)

Tavoite	<p>Opiskelija tuntee pelastustoimen valvontatehtäviin liittyvän lainsäädännön. Hän osaa tehdä asuinrakennusten ja niihin rinnastettavien kohteiden sekä tavanomaisten valvontakohteiden palotarkastukset. Hän osaa opastaa ja valvoa vaarallisten kemikaalien säilytystä ja varastointia.</p> <p>Opiskelija tuntee turvallisuusviestinnän ja -koulutuksen perusteet sekä osaa valita ja soveltaa oikeita menetelmiä eri kohderyhmille. Opiskelija tuntee palontutkinnan erityispiirteet sekä pelastusviranomaisten oikeudet ja velvollisuudet palontutkinnassa.</p> <p>Opiskelija kykenee johtamaan ja ohjaamaan henkilöstöään onnettomuuksien ehkäisyssä, ymmärtää viranomaisyhteistyön merkityksen ja on motivoitunut toteuttamaan pelastuslaitoksen turvallisuuskoulutus- ja valvonta- ja palotarkastustoimintaa. Opiskelija pystyy valvonnan ja palotarkastusten yhteydessä tarkastamaan kiinteistön palo- ja pelastustoimintaan liittyvät suunnitelmat ja arvioimaan niitä. Opiskelija pystyy hyödyntämään valvonta- ja palotarkastustietoja sammutus- ja pelastustehtävissä ja pystyy johtamaan yksikköänsä niin, että henkilöstö osaa toimia palontutkintaa edesauttavalla tavalla työturvallisuus huomioiden.</p>
Sisältö	<p>Valvonta ja palotarkastukset sekä niihin liittyvät säädökset Asuinrakennukset ja valvontakohteet Vaarallisten kemikaalien säilytys ja varastointi Turvallisuusviestinnän suunnittelu, tavoitteet ja menetelmät Turvallisuuskouluttajan osaamisvaatimukset Palontutkintaan liittyvä lainsäädäntö ja teknisen tutkinnan erityispiirteet Palotarkastuksen ja turvallisuusviestinnän yhteys sammutus- ja pelastustehtävien johtamiseen</p>
Suoritustapa	Oppitunnit, harjoitukset, oppimistehtävät ja koe
Kirjallisuus	<p>Palo- ja rakennuslainsäädäntö 2013 tai uudempi taskukirja , joka sisältää lähes kaikki tarvittavat säädökset. Jämsä Jani, Pientalon palotarkastus. Pelastusopiston julkaisu, Oppimateriaalisarja 1/2006 (suositus) Janne Rautasuo; Pelastuslaitosten palontutkinnan käsikirja 2014, Kuntaliitto Pelastustoimen turvallisuusviestinnän strategia Jaakkola, Erkki 2003. Luo turvallisuutta – Opettajan perustietoa pelastustoiminnasta. Suomen Palopäällystyöliitto ry. Waitinen Matti, Ripatti Erkki 2009. Oppilaitosten turvallisuusopas Autere, Joutsu, Peltokangas... 2003. Pelastuslaitosten valistustyön suunnittelu. <u>Turvallisuusviestinnän opetusmateriaali. SPPL</u> Turvakävelyopas Alkusammutusopas Poistumisturvallisuusopas</p>

Holmberg, Kunnaskari. SPEK 2009. Palokuntatapahtuman järjestämisopas
 www.nouhatakäsikirja.fi
 www.opetustoimen turvallisuusopas.fi

Muu ilmoitettu kirjallisuus.

Vastuupettaja Ismo Kärkkäinen

6.2.2 Rakennusten paloturvallisuus 5 op

Brandsäkerhet av byggnader (5 sp)

Fire Safety of buildings 5 cu

Tavoite Opiskelija tuntee keskeiset rakentamista ohjaavat säädökset sekä suunnittelu- ja valvontajärjestelmän. Hän tietää pelastusviranomaisen vaikutusmahdollisuudet rakentamisen ohjauksessa. Hän osaa lukea rakenne-, sähkö- ja LVI-piirustuksia ja tuntee yleisimmät rakenneratkaisut, rakennusaineet sekä niiden käyttäytymisen ja vaaralliset ominaisuudet palo- ja onnettomuustilanteissa. Hän tietää LVIS -tekniikan vaikutuksen rakentamiseen ja rakennuksen paloturvallisuuteen sekä pelastustoimintaan. Opiskelija ymmärtää rakennustekniikan merkityksen pelastustoiminnan työturvallisuudelle ja osaa ottaa sen huomioon pelastusyksikön johtajana.

Opiskelija pystyy hyödyntämään rakenteellisen paloturvallisuuden tietoja sammutus- ja pelastusyksikön johtamistilanteissa sekä huomioimaan rakenteellisen paloturvallisuuden ratkaisut työturvallisuuden ja sammutustaktiikan kannalta yksikkönsä toiminnassa. Hän pystyy antamaan ohjausta ja neuvontaa rakenteellisen paloturvallisuuden ja pelastustoiminnan vaatimuksista sekä väestönsuoja-asioista kansalaisille.

Opiskelija tietää väestönsuojien suunnittelun, rakentamisen ja käytön periaatteet. Hän tuntee väestönsuojan laitteet ja varusteet sekä niiden käytön. Opiskelija tietää väestönsuojan käyttökuntoon saattamiseen liittyvät toimenpiteet.

Opiskelija tuntee väestönsuojien kunnossapidon vaatimukset ja pystyy tarkastamaan tavanomaisten kohteiden väestönsuojien kunnan palotarkastuksen yhteydessä sekä tarvittaessa tekemään myös väestönsuojatarkastuksia.

Opiskelija tuntee automaattisten paloilmoitinlaitteiden, automaattisten sammutuslaitteistojen, turvavalaistuksen sekä savunpoistolaitteistojen käyttö- ja toimintaperiaatteet ja osaa käyttää laitteistoja hyväkseen sammutus- ja pelastustehtävissä. Opiskelija osaa paikantaa laitteiden antamat ilmoitukset, palauttaa laitteet käyttökuntoisiksi ja todeta laitteistojen toimintakunnon palotarkastuksen yhteydessä.

Sisältö Rakentamista ohjaavat ja palotekniisiin laitteistoihin liittyvät käsitteet, säädökset sekä suunnittelu- ja valvontajärjestelmä pelastusviranomaisen näkökulmasta. Pelastusviranomaisen vaikutusmahdollisuudet rakentamisen ohjaukseen, rakenteelliseen paloturvallisuuteen ja palotekniisiin laitteisiin. Rakennuspiirustukset, rakenteet, rakennusmateriaalit, LVIS- tekniikka sekä rakennusten yleiset turvajärjestelyt paloturvallisuuden, pelastustoiminnan ja työturvallisuuden kannalta.

Rakenteellisen paloturvallisuuden määräykset ja suunnitteluperusteet (RakMk E1) neuvonnan ja sammutustaktiikan kannalta.

Rakennusten paloluokitus, palo-osastointi, kantavat rakenteet, uloskäytävät rakenteellisen paloturvallisuuden järjestelyt sammutus- ja pelastustehtävien kannalta rakennuksissa ja niiden vaikutus työturvallisuuteen.

Tuotanto- ja varastorakennusten paloturvallisuus (RakMk E2).

Autosuojien paloturvallisuus (RakMk E4).

Kattilahuoneiden ja polttoainetarastojen paloturvallisuus (RakMk E9).

Väestönsuojat: rakentamisen perusteet, rakenteet, laitteet ja varusteet, väestönsuojien käyttö ja käyttökuntoon saattaminen.

Väestönsuojien kunnossapito ja valvonta.

Rakenteellinen paloturvallisuus pelastustoiminnan johtamisessa.

Paloteknisten laitteiden käyttö- ja toimintaperiaatteet.

Pelastuslaitoksen toiminta laitteistoilla varustetussa kohteessa.

Paloteknisten laitteiden huolto, kunnossapito ja palotarkastus.

Suoritustapa	Lähiopetus, harjoitukset, johtamisharjoitukset, kohdekäynnit, oppimistehtävät, kirjalliset ja käytännön kokeet.
Kirjallisuus	Kirjallisuus- ja säädösluettelo ilmoitetaan opintojakson alkaessa.
Vastuunopettaja	Jani Jämsä.

6.3 TEHOKAS PELASTUSTOIMINNAN JOHTAJA

6.3.1 Vaaralliset aineet 4 op

Farliga ämnen (4 sp)

Hazardous Materials (4 cu)

Tavoite	Alipäälystötutkinnon suorittanut osaa toimia vaarallisen aineen onnettomuudessa pelastusyksikön johtajana. Lisäksi hän osaa organisoida kemikaalisukellustoimintaa onnettomuustilanteessa ja osaa pelastusyksikön johtamisessa ottaa huomioon onnettomuustilanteissa vaikuttavien ilmiöiden kemialliset tekijät. Tutkinnon suorittanut tietää erilaiset onnettomuustyyppit ja niiden seuraukset sekä osaa vaarallisten aineiden torjuntamenetelmät ja osaa tulkita merkintäjärjestelmiä ja käyttää vaarallisten aineiden tietolähteitä lisäksi tuntee torjuntakalustoa.
Sisältö	kemian perusteet vaarallisten aineiden kemialliset ominaisuudet vaarallisten aineiden tunnistaminen vaarallisten aineiden onnettomuudet toiminta vaarallisten aineiden onnettomuuksissa varautuminen, toiminta ja toimijat CBRNE-tilanteissa tietolähteet henkilönsuojaimet vaarallisten aineiden mittaaminen vaarallisten aineiden torjuntakalusto vaarallisten aineiden harjoitukset (torjuntatekniikat) vaaralliset aineiden sovelletut harjoitukset (onnettomuustilanteet)
Suoritustapa	Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, harjoitukset, etätehtävät ja tentti.
Kirjallisuus	Lautkaski & Teräsmaa (toim.). 2006. Vaarallisten aineiden torjunta. SPEK. Koivistoinen, Kari & Salminen, Jouni. Pelastustoimen kemikaalisukellusopas. Pelastusopiston julkaisu 4/2008. 3. uudistettu painos 2012. Halmemies, Sakari. 2000. Vaarallisten aineiden kemia. Pelastusopiston julkaisu 10/2000. Opintojaksolla jaettava aineisto.
Vastuopettaja	Jouni Salminen

6.3.2 Sammutus- ja pelastustekniikka 3 op

Släcknings- och räddningsteknik (3 sp)

Extinguishing and Rescue Techniques (3 cu)

Tavoite	Opiskelija tuntee yleisimpien onnettomuustyyppien pelastustekniikat ja niihin vaikuttavat tekijät. Opiskelija osaa valita tehokkaan ja turvallisen pelastustoiminnan edellyttämät sammutus- ja pelastustekniikat ja niitä soveltaen pystyy johtamaan pelastustoimintaa.
Sisältö	Pelastusopiston harjoittavan opetuksen turvaohjeet ja työturvallisuus pelastustoiminnassa. Tulipalojen yleispätevät ilmiöt ja sammutustekniikka. Pelastustekniikat liikenneonnettomuudessa Vaihtoehtoiset sammutusmenetelmät Sisäpalosimulaattorin kouluttajakoulutus
Suoritustapa	Lähiopetus ja käytännön harjoitukset, itsenäinen opiskelu, oppimistehtävä ja tentti.
Kirjallisuus	Sisäasiainministeriö 2007. Pelastussukellusohje sisäasiainministeriön julkaisuja 48/2007. Helsinki. Sisäasiainministeriön Pelastusosasto. Korkealla työskentely pelastustoimessa. Julkaisu A:72. Nieminen, Jari. 2008. Rakennuspalojen yleispätevät ilmiöt. Pelastusopiston julkaisu 1/2008. Suomen Palopäällystöliitto 2008. Jälkivahinkojen torjunta Opintojaksolla jaettava aineisto. Savola, Raimo. 2010. Savutuuletus pelastustyössä. Pelastusopiston julkaisu 2010 Savolainen, Kirmo.2011. Pelastustoiminta tieliikenneonnettomuuksissa. Pelastusopiston julkaisu 1/2011
Vastuupettaja	Ismo Huttu

6.3.3 Palofysiikka 2 op

Brandfysik (2 sp)

Fire Physics (2 cu)

Tavoitteet	Opiskelija ymmärtää keskeisten palofysiikan ilmiöiden teorian ja käytännön välisen yhteyden. Hän osaa suunnitella ja toteuttaa palofysiikkaan liittyviä mittauksia sekä laatia niistä mittausraportteja. Hän osaa havainnollistaa demonstraatioiden avulla palofysiikan ilmiöitä.
Sisältö	syttyminen, palaminen ja sammuttaminen vedenkuljetus mekaaniset apuvälineet Edellisiin aiheisiin liittyvien mittausten suunnittelu, suorittaminen ja mittausraportin laatiminen

Suoritustapa	Lähiopetus, harjoitukset, kirjalliset tehtävät, tentti.
Kirjallisuus	Hyttinen, V., Palofysiikka. 2008. SPEK. Opintojaksolla jaettava aineisto.
Vastuopettaja	Kimmo Vähäkoski

6.3.4 Pelastustoiminnan johtamisen perusteet 2 op

Grunderna i ledning av räddningsverksamhet (2 sp)

Basics in Leadership of Rescue Operations (2 cu)

Tavoitteet	Opiskelija saa perusteet johtaa pelastusryhmää ja -joukkuetta. Opiskelija tuntee pelastustoimen muodostelmat ja osaa pelastustoiminnan johtamisen perustan sekä osaa tekniset piirrosmerkit. Tuntee tilannekuvan merkityksen pelastustoiminnan johtamisessa. Opintojakson jälkeen opiskelija osaa käyttää Virve-päätelaitetta operatiivisessa johtamisessa. Lisäksi opiskelija tuntee johtamisessa käytettävää tietotekniikkaa, sekä sen hyödyntämisen operatiivisessa toiminnassa.
Sisältö	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pelastustoiminnan johtamisen viitekehys 2. Pelastusryhmän johtaminen eri onnettomuustyypeissä 3. Pelastusryhmä suuremman pelastusmuodostelman osana 4. Viestintä pelastustoiminnan johtamisessa 5. Virve-päätelaite operatiivisen johtamisen työkaluna 6. Yhteistoiminta ensihoidon kanssa 7. Kenttäjohtamisjärjestelmä ryhmänjohtajan työvälineenä
Suoritustapa	luennot, ryhmätyöt, oppimistehtävät, johtamisharjoitukset, itseopiskelu ja tentti
Kirjallisuus	<p>Pelastuslaki 379/2011.</p> <p>Saukonoja, I. 2003. <i>Pelastustoimen merkit ja lyhenteet</i>. Pelastusopisto. Kuopio (Soveltuvien osien)</p> <p>Saukonoja, I. 2002. Pelastustoiminnan organisaatiot, suunnittelun perusteita (Soveltuvien osien)</p> <p>Sisäasiainministeriö 2007. <i>Pelastussukellusohje</i>. Sisäasiainministeriön julkaisu 48/2007. Helsinki.</p> <p>Sisäministeriö 2012. <i>Toimintavalmiuden suunnitteluohje</i> Sisäasiainministeriön julkaisu 21/2012. Helsinki.</p> <p>Luennoilla jaettava muu materiaali</p>
Vastuopettaja	Mika Smura

6.3.5 Pelastusryhmän johtaminen 5 op

Ledning av en räddningsgrupp (5 sp)

Leading of a Rescue Squad (5 cu)

Tavoitteet	Opiskelija tietää pelastusryhmän suorituskyvyn eri onnettomuustilanteiden pelastustehtävissä ja osaa pelastusryhmän johtamisen perusteet. Opiskelija tuntee viranomaisradioverkon toimintaperiaatteen ja hätäkeskuksen roolin viranomaistoiminnassa.
Sisältö	onnettomuustyyppit ja onnettomuuksien universaalit piirteet pelastusryhmän johtaminen eri onnettomuustyypeissä pelastustekniikka Viestintä pelastustoiminnan johtamisessa – VIRVE – Hätäkeskus – PEKE/KEJO hätäkeskuksen operatiivisen toiminnan perusteet, hätäkeskustietojärjestelmä pelastustoimen työvälineenä
Suoritustapa	luennot, ryhmätyöt, johtamisharjoitukset, tentti ja käytännön koe sekä itseopiskelu
Kirjallisuus	Saarela, T. 2003. <i>Tieliikenneonnettomuuksien pelastustoiminta</i> . Pelastusopiston julkaisu 17/2003. Pelastusopisto. Kuopio. Nieminen, J. 2008. <i>Rakennuspalojen yleispätevät ilmiöt</i> . Pelastusopiston julkaisu A-sarja: Oppimateriaalit 1/2008. Pelastusopisto. Kuopio.
Vastuuopettaja	Timo Puhakka

6.3.6 Pelastusjoukkueen johtaminen 2 op

Ledning av en räddningspluton (2 sp)

Leading of a Rescue Platoon (2 cu)

Tavoitteet	Opiskelija osaa pelastusjoukkueen johtamisen perusteet ja tuntee perusvahvuisen pelastusjoukkueen suorituskyvyn eri onnettomuustilanteiden pelastustehtävissä. Opiskelija osaa taktisten piirrosmerkkien käytön pelastustoiminnassa.
Sisältö	taktiset merkit taktiikka pelastustoiminnassa pelastusjoukkueen johtaminen eri onnettomuustyypeissä onnettomuustiedottamisen
Suoritustapa	luennot, ryhmätyöt, johtamisharjoitukset, tentti ja käytännön koe sekä itseopiskelu.
Kirjallisuus	<i>OVA-ohjeet</i> . Chemas Oy. <i>P3-käsikirja</i> 2007. SPEK. Helsinki. Rantala, P. 2007. <i>Pelastuslaitoksen onnettomuustiedottamisen perusteet</i> . Pelastusopiston julkaisu 1/2007. Oppimateriaalit. Pelastusopisto. Kuopio.

Tokeva-ohjeet. Pelastusopisto. Kuopio.

Vastuuopettaja Timo Puhakka

6.3.7 Suuret pelastusmuodostelmat ja viranomaisyhteistyö 1 op

Att leda storolyckor och myndighetsamarbete (1 sp)
Leadership of Major Accidents and Cooperation between
Authorities (1cu)

Tavoitteet Opiskelija tuntee pelastuskomppanian johtamisen ja esikuntatyöskentelyn periaatteet. Opiskelija tietää eri yhteistoimintaviranomaisten tehtävät ja niiden yhteistoiminnan onnettomuustilanteissa.

Sisältö viranomaisyhteistyö; vapaaehtoisorganisaatiot
pelastuskomppanian johtaminen ja esikuntatyöskentely
ERICA:n käyttö ja hyödyntäminen johto- ja tilannekeskuksessa
kenttäjohtamisjärjestelmän käyttö suurissa pelastusoperaatioissa

Suoritustapa luennot, ryhmätyöt, johtamisharjoitukset, tentti sekä itseopiskelu

Kirjallisuus Opintojakson alussa sovittava muu materiaali, sekä jaettava aineisto.

Vastuuopettaja Matti Hurula

6.3.8 Riskienhallinta ja varautuminen 3 op

Riskhantering och beredskap (3 sp)

Risk Management and Preparedness (3 cu)

Tavoitteet	<p>Opiskelija tuntee riskienhallinnan, vastesuunnittelun sekä palvelutasopäätöksen periaatteet, tuntee pelastusalan toimintavalmiuden suunnitteluohjeen, riskianalyysi prosessin ja palvelutasopäätös ohjeistuksen sekä osaa käyttää pelastushallinnon tietojärjestelmiä. Opiskelija tuntee pelastuslaitoksella käytettävät vaarojen ja haittojen tunnistamismenetelmät osana pelastuslaitoksen työturvallisuutta.</p> <p>Opintojakson suoritettuaan opiskelija tuntee pelastustoimen varautumisen ja valmiussuunnittelun perusteet. lisäksi opiskelija ymmärtää, mitä väestönsuojelulla tarkoitetaan. Hän tuntee pelastustoimintaan ja väestönsuojeluun osallistuvien kunnan eri toimialojen roolin varautumisessa. Opiskelija tuntee pelastussuunnittelun periaatteet ja sen merkityksen omatoimisessa varautumisessa.</p>
Sisältö	<p>riskienhallinnan teoreettinen tausta, pelastustoimen riskianalyysi ja palvelutason määrittäminen toimintavalmiuden suunnitteluohje pelastushallinnon tietojärjestelmät (PRONTO) varautumista koskeva keskeinen lainsäädäntö pelastustoimen varautumistehtävät ja valmiussuunnittelu väestönsuojelu: normit ja tehtäviä hoitavat organisaatiot omatoimen varautuminen ja pelastussuunnitelmat</p>
Suoritustapa	Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, oppimistehtävät ja tentti.
Kirjallisuus	<p>Toimintavalmiuden suunnitteluohje (SM julkaisu 21/2012) Berg Kai-Erik, Yrityksen riskienhallinta. Suomen Vakuutusalan koulutus ja kustannus Oy Juvonen M., Korhonen h., Ojala V-M., Salonen T., Vuori H. Yrityksen riskienhallinta. Finanssi- ja vakuutuskustannus Oy Tillander K., Oksanen T., Kokki E., Paloriskin arvioinnin tilastopohjaiset tiedot. Pdf julkaisu. VTT Tiedotteita T2479. Pelastuslaki (379/2011) Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/11) Kunnan valmiussuunnittelun yleisen osanmalli ja ohje sen käyttöön. Pelastusopiston julkaisu 2012 Valmiussuunnittelu pelastuslaitoksissa -ohje. Sisäasiainministeriön julkaisu 2007 tai uudempi Ohje väestön evakuointien suunnittelusta ja toimeenpanosta (SM-2003-01781/Tv-31). tai uudempi Valmiuslaki (1552/2011). Opintojaksolla jaettava opetusaineisto</p>
Vastuuopettaja	Matti Hurula

6.3.9 Ensihoito 3 op

Akutvård (3sp)

Emergency Medical Care (3cu)

Tavoite	<p>Ensihoidon opintojakson jälkeen opiskelija osaa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kertoa ensihoitopalvelun hallinnollisen ja toiminnallisen rakenteen - arvioida ensihoitopalvelun tuottamista ja toimintaa koskevan lainsäädännön vaikutuksia ensihoitopalveluun - selittää ensihoitotyön johtamisen erityispiirteet sekä ensihoidon johtamisorganisaation rakenteen - selittää oman toiminta-alueensa ensihoitopalvelun rakenteen ja organisaation - ottaa käytäntöön monipotilastilanteessa start-triage- järjestelmän - arvioida pelastusyksikön johtamisen erovaihtoehtoja ensihoitotehtävissä verrattuna pelastustoiminnan tehtäviin
Sisältö	<p>Terveydenhuoltoa ja ensihoitopalvelua koskeva lainsäädäntö Pelastustoimen rooli ensihoitopalvelun tuottajana Ensivasteyksikön rooli ensihoitotehtävässä Kenttäjohtajärjestelmän käyttö ensihoidossa Ensihoitotyön johtaminen sekä päivittäisissä onnettomuuksissa että monipotilastilanteissa</p>
Suoritustapa	Lähiopetus, itsenäinen opiskelu, oppimistehtävät, harjoitukset
Kirjallisuus	<p>Terveydenhuoltolaki 1326/2010 Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 340/2011 Castren, M. ym. Suuronnettomuusopas. 2015. 3. uudistettu painos. Duodecim. Helsinki. Muu opettajien toteutussuunnitelmassa ilmoittama materiaali.</p>
Vastuupettaja	Pekka Lindholm

6.3.10 Liikuntakasvatus 3 op

Gymnastik och hälsokunskap (3 sp)

Physical Education (3 cu)

Tavoite	Opiskelija ymmärtää fyysisen toimintakyvyn eri osa-alueiden yhteyden pelastajan työkykyyn koko työuran ajan. Hän osaa suunnitella ja totuttaa liikuntasuunnitelman työvuorolle. Hän tuntee firefit testausjärjestelmän.
Sisältö	liikunta ja pelastaja liikunta ja terveys liikunta ja ravinto pelastajan fyysisen toimintakyvyn testaaminen
Suoritustapa	Lähiopetus, opetustuokioiden pitäminen, liikuntasuunnitelman tekeminen.
Kirjallisuus	Kinnunen, Kari. 2002. Palomiehen liikunta. Pelastusopiston julkaisuja 1/2002. Heikinaro-Johansson, P., Huovinen, T. & Kytökorpi, L. (toim.) 2003. Näkökulmia liikuntapedagogiikkaan. WSOY. Sivut 14-29, 47-72 ja 101-124.
Vastuopettaja	Kari Kinnunen

6.4 HENKILÖSTÖNSÄ TYÖVIREYTTÄ YLLÄPITÄVÄ HENKILÖSTÖ-JOHTAJA

6.4.1 Henkilöstöjohtaminen 2 op

Personalledning (2 sp)

Personnel Management (2 cu)

Tavoite	<p>Opiskelija saa perustiedot henkilöstöjohtamisen keskeisistä osa-alueista ja tietää alaa ohjaavan lainsäädännön sekä kunnallisen yleisen virka- ja työehtosopimuksen ja tarkentavan virkaehtosopimuksen (TS). Hän tuntee johtamisviestinnän merkityksen työyhteisön toimintaan, tulokseen ja ilmapiiriin.</p> <p>Opiskelija tietää yleisimpiä työhyvinvointia edistäviä menetelmiä ja tietää perusteet henkilöstön jaksamista edistävästä johtamisesta. Hän tuntee kehityskeskustelujen rakenteen, merkityksen ja seurannan ja voi kehittää henkilöstön osaamista sen perusteella.</p>
Sisältö	<p>Henkilöstöjohtamisen historia ja tehtävä Johtamisviestintä KVTES ja TS Työhyvinvointi Työnohjaus Kehityskeskustelut</p>
Suoritustapa	Lähiopetus, välitehtävät/harjoitukset, tentti tai oppimistehtävät.
Arviointi	0 – 5.
Kirjallisuus	<p>Viitala, R. <i>Henkilöstöjohtaminen, strateginen kilpailutekijä</i>. 2013. Edita Publishing Oy. Helsinki.</p> <p>Kauhanen J. 2000. <i>Henkilöstövoimavarojen johtaminen</i>. WSOY. Helsinki</p> <p>Vastuuopettajan jakama KVTES – aineisto.</p>
Vastuuopettaja	Mari Lyyra

6.4.2 Pelastustoimen hallinto 3 op

Förvaltning inom räddningsväsendet (3 sp)

Rescue Services Administration (3 cu)

Tavoite	Opiskelija tuntee pelastustoimen ja henkilöstöjohtamista ohjaavan lainsäädännön, pelastustoimen alueen johtosäännöt sekä pelastustoimen organisaation mukaan lukien vapaaehtoinen palokuntatoiminta. Opiskelija tuntee esimiehen vastuut ja velvollisuudet sekä osaa tehdä pienimuotoisia hankintapäätöksiä. Opiskelija tuntee keskeiset työturvallisuutta koskevat säännökset.
Sisältö	Pelastustoimen lainsäädäntö Pelastustoimen henkilöstötieto Henkilöstöjohtamista ohjaava lainsäädäntö Pelastustoimen alueen johtosäännöt Vapaaehtoisen palokuntatoiminnan perusteet, palokuntasopimukset Pelastustoimen hankinnat Työturvallisuutta ohjaava lainsäädäntö Pelastusalan työturvallisuus käytännössä, alipäällystön rooli työturvallisuuden kehittäjänä
Suoritustapa	Lähiopetus, oppimistehtävät, verkko-opiskelu, tentit
Kirjallisuus	Pelastuslaki (379/2011) Valtioneuvoston asetus pelastustoimesta (407/2011) Mari Lyyra: Pelastustoimen hallintoa alipäällystölle -julkaisu Vastuuopettajan jakamaa lainsäädäntöä ja muuta aineistoa.
Vastuuopettaja	Mari Lyyra

6.4.3 Kehittämishanke 4 op

Utvecklingprojekt (4sp)

Development Scheme (4cu)

Tavoite	Opiskelija laatii itsenäisesti kehittämishankkeen, jossa hän yhdistelee, soveltaa ja hyödyntää opintojensa aikana saatuja tietoja ja taitoja. Hän osaa laatia tavoitteet, toteuttamissuunnitelman ja raportoinnin kehittämishankkeeseen. Opiskelija pystyy analysoimaan oppimaansa ja arvioimaan omaa toimintaansa. Hankkeen edetessä pidettävissä seminaareissa opiskelija pystyy esittämään työn etenemisen raportoinnin myös suullisesti.
Sisältö	kehittämishankkeen tavoite, suoritus ja arviointi suunnitteluseminaarit itsenäinen työskentely väliseminaarit työskentely ohjaavan opettajan / työelämän edustajan kanssa päätöseminääri
Suoritustapa	Lähiopetus, seminaarit, kirjallinen kehittämishankkeen raportti Opintojakson alussa suoritetaan myös 0,5 op laajuinen tietotekniikan osio, jossa varmistetaan opiskelijoiden riittävä tietotekninen osaaminen ja opiskellaan kehittämishankkeessa tarvittavien perusohjelmistojen käyttö. Kehittämishanke tarkastetaan plagiointitunnistusohjelmaa käyttäen.
Vastuupettaja	Raija Honkanen

7 OPINTOJA KOSKEVIA OHJEITA

Pelastusopistolla opetusta koskevia yleisiä ohjeita löytyy opiskelijoiden Petrasta: http://opiskelija-petra/opiskelu_peolla/opetus/Sivut/default.aspx

7.1 Suoritustavat

Opintojen suoritustavat kerrotaan opetussuunnitelman opintojaksokuvauksissa. Opiskelu voi olla erilaista opintojakson opiskeluun liittyvää työtä, kuten lähi- ja monimuoto- tai verkko-opetukseen osallistumista, oppimistehtävien tekemistä, harjoitusten suunnittelua, harjoitusalueella tapahtuviin harjoituksiin osallistumista, kalustonhuoltoa tai näyttökokeeseen tai tenttiin valmistautumista.

Joillekin opintojaksoille osallistuminen edellyttää pakollisten aiempien opintojen suorittamista. Vaaditut aiemmat opinnot ilmoitetaan opintojaksokuvauksissa.

Opettajat voivat käyttää sähköistä plagiaatintunnistusjärjestelmää (Urgund) valitsemillaan opintojaksoilla alkuperäisyyden tarkistamisessa.

7.1.1 Kokeiden järjestäminen alipäällystökoulutuksessa

Alipäällystökurssien tavanomaiset opintojaksokohtaiset kokeet järjestetään ko. opintojaksolle varattujen tuntien puitteissa ja opettajan ilmoittamana ajankohtana. Kokeisiin osallistuvat kaikki kurssin opiskelijat, ja siihen ei tarvitse erikseen ilmoittautua. Jos opiskelija ei osallistu opintojaksokokeeseen ilman vastuupettajan hyväksymää syytä, katsotaan se yhdeksi koekerraksi, mikä johtaa näin hylättyyn suoritukseen.

Kirjalliset uusintakokeet järjestetään vain ja ainoastaan kunkin lukukauden alussa ilmoitettuina uusintakoepäivinä. Uusintoja järjestetään kerran kuukaudessa, uusintakoepäivät ilmoitetaan Petrassa Pelastusopiston virallisella ilmoitustaululla. Opiskelija voi tällöin

- korottaa opintojakson arvosanaa (ks. 7.1.2.)
- uusia hylätyn suorituksen (ks. 7.1.3)
- suorittaa tavanomaisen opintojaksokokeen, jos hän on vastuupettajan hyväksymästä syystä ollut estynyt osallistumisesta aikaisemmin järjestettyyn tavanomaiseen kuulusteluun.

7.1.2. Opintojakson arvosanan korottaminen

Hyväksytyt opintojakson arvosanaa voi koulutuksen aikana yrittää yhden kerran korottaa Pelastusopiston uusintatenttipäivinä sinä ajankohtana voimassa olevien vaatimusten mukaisesti. Korotustenttitehtävien laadinnasta huolehtii se opettaja, joka antaa tai on viimeksi antanut opintojakson arvosanan. Arvosanan korotusyritys ei voi huonontaa jo saatua arvosanaa. Käytännön kokeiden, testausten ja muiden näyttökokeiden ajankohdat sovitaan erikseen.

7.1.3. Hylätyn suorituksen uusiminen

Hylätyn suorituksen voi uusia opintojakson opiskelun aikaisilla tutkintovaatimuksilla kaksi kertaa. Uusimiset tehdään Pelastusopiston ilmoittamina uusintakoepäivinä ja viimeistään vuoden kuluessa ensimmäisestä hylätystä suorituksesta. Jos opiskelija ei saa opintojaksoa suoritetuksi kahdella uusintakerralla, hän opiskelee ko. opintojakson uudestaan seuraavassa mahdollisessa yhteydessä.

Uusintakokeeseen ilmoittaudutaan Petrasta löytyvän ohjeistuksen mukaisesti. Jos opiskelija ei saavu ilman hyväksyttävää syytä ilmoittautumaansa kokeeseen, katsotaan se yhdeksi yrityserraksi. Esim. esittämällä lääkärintodistuksen opiskelija ei menetä oikeuttaan suorituskertaan.

7.1.4. Opintosuorituksen hylkääminen vilppitapauksessa

Opintosuoritus voidaan hylätä, mikäli opiskelija on sitä suorittaessaan syyllistynyt vilppiin. Valvoja voi välittömästi poistaa kuulustelutilaisuudesta vilppiin syyllistyneen opiskelijan, Opintosuoritus voidaan hylätä myös, kun vilppi havaitaan vasta tilaisuuden jälkeen.

Opiskelijaa, joka on Pelastusopiston piirissä harjoittanut opinnoissaan vilppiä, voidaan rangaista. Lain Pelastusopistosta (2006/607) 30 ja 31 §:ssä säädetään rangaistuksesta ja menettelystä kurinpitoasiassa. Oikaisumenettelystä säädetään Lain Pelastusopistosta (2006/607) 37 ja 38 §:ssä.

7.1.5. Opintojen hyväksilukeminen

Alipäällystötutkintoon voidaan hyväksi lukea aiemmin suoritettuja opintoja. Hyväksilukeminen voi koskea opintojaksoa kokonaisuudessaan tai sen osia. Hyväksiluettavuutta arvioitaessa huomioidaan mm. aikaisempien opintojen laajuus, sisältö sekä suoritettujen opintojen ikä ja suoritettavan tutkinnon osaamisen tavoitevaatimukset.

Hyväksilukemismenettely käynnistyy vain opiskelijan aloitteesta. Opiskelijalla on velvollisuus todistaa osaamisensa, ja hänen on esitettävä todistusjäljennökset niistä opintosuorituksista, joihin hän vetoaa. Hyväksilukemista haetaan opintotoimistosta saatavalla lomakkeella. Hyväksilukemispäätöksen asiassa tekee koulutuspäällikkö opintojakson vastuunopettajan esityksestä. Tutkintoon ei pääsääntöisesti hyväksi lueta kymmentä vuotta vanhempia opintoja.

Hyväksi luetut opintojaksosuoritukset merkitään yhdellä seuraavista vaihtoehdoista:

K = ennen nykyisiä opintoja suoritettu, tutkintoon hyväksi luettava opintojakso

H = nykyisen koulutuksen aikana muualla suoritettu, tutkintoon hyväksi luettava opintojakso

Hyväksiluku opetussuunnitelmaan kuuluvasta opintojaksosta annetaan siinä laajuudessa kuin se on ilmoitettu kyseisessä opetussuunnitelmassa.

7.2 Opintosuoritusten arviointi ja rekisteröinti

Arvioinnilla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, joilla ohjataan ja tarkistetaan opiskelijan opintojen tavoitteiden saavuttamista. Arvioinnilla tuetaan opiskelijaa opetussuunnitelmassa esitettyjen oppimistavoitteiden saavuttamisessa. Arviointiin voivat osallistua opettajien lisäksi esim. kehittämishankkeen ohjaajat sekä opiskelija itse. Opiskelijan suorituksia arvioidaan vertaamalla suorituksia opetussuunnitelman tavoitteisiin.

Arvioinnissa korostetaan myös ns. jatkuvan näytön huomioon ottamista arvosanaa määrättäessä. Siten esimerkiksi opiskelijan huolellisuus, aktiivisuus, poissaolot, kotitehtävien suorittaminen ja vastaavat tekijät voivat vaikuttaa opintojakson arvosanaan nostavasti tai laskevasti enintään +/-1. Jatkuvan näytön arviointi on yleensä varsin subjektiivista, joten sen käyttöä arvosteluperusteena on käytettävä harkiten silloin, kun tavoitteiden saavuttamista voidaan luotettavasti arvioida tavanomaisin keinoin.

Jokaisen opintojakson opinnot arvioidaan ja arvostellaan. Hyväksytyistä suorituksista käytetään numeraalista asteikkoa 1 – 5 seuraavasti:

- 5 = kiitettävä
- 4 = hyvä
- 3 = hyvä
- 2 = tyydyttävä
- 1 = tyydyttävä.

Opintojakso voidaan erityisistä syistä arvostella myös asteikolla hyväksytty – hylätty.

S = tutkintoon sisältyvä, hyväksytysti suoritettu opintojakso

Opintojakson sisältö, oppimistavoitteet, arvosteluperusteet ja -asteikko päätetään opetussuunnitelmassa ja esitellään opintojakson alussa.

Opiskelijalle on varattava tilaisuus tutustua arvioituun kirjalliseen tai muuten tallennettuun opintosuoritukseen. Suoritukset on säilytettävä kuuden kuukauden ajan tulosten julkistamisesta.

Pelastusopisto pitää rekisteriä opintosuorituksista Primus -opintohallintojärjestelmän (Wilma) avulla. Opintojakson vastuupettaja vie loppuarvostelutiedot Wilma-ohjelmaan neljän viikon kuluessa ko. jakson opintojen päättymisestä, minkä jälkeen opiskelijat pääsevät itse rekisteriin seuraamaan omia suorituksiaan. Opiskelijoilla on velvoite seurata opintojansa edistymistä.

Tutkintotodistukset sekä erotodistukset liitteineen säilytetään pysyvästi sähköisessä asiain- ja dokumenttien hallintajärjestelmässä (Acta).

7.3 Oikaisuvaatimus

Arviointiin tai hyväksilukupäätökseen tyytymätön opiskelija voi pyytää oikaisua arvioinnin suorittaneelta 14 päivän kuluessa siitä, kun opiskelija on saanut arvostelun tulokset ja arvosteluperusteiden soveltamisen tai hyväksilukupäätöksen perustelut tietoonsa. Oikaisuvaatimukseen on vastattava viimeistään 14 päivän kuluessa oikaisuvaatimuksen saapumisesta. Edelleen arviointiin tai hyväksilukupäätökseen tyytymätön opiskelija voi hakea oikaisua Pelastusopiston oikaisu- ja kurinpitolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon päätöksestä. (Laki Pelastusopistosta 2006/607, 37 ja 38 §.)